

H E L E N A P A Ž U R O V Á

JEGOROVOVA

PARTIZÁNSKA BRIGÁDA

– Prvá čs. partizánska brigáda J. V. Stalina –

Múzeum
Slovenského
Národného
Povstania

MUSEUM OF SLOVAK NATIONAL UPRISING

EDÍCIA MONOGRAFIE

HELENA PAŽUROVÁ

**JEGOROVOVA
PARTIZÁNSKA BRIGÁDA**
PRVÁ ČS. PARTIZÁNSKA BRIGÁDA J. V. STALINA

Múzeum
Slovenského
Národného
Povstania

MUSEUM OF SLOVAK NATIONAL UPRISING

**BANSKÁ BYSTRICA
2017**

JEGOROVOVA PARTIZÁNSKA BRIGÁDA

Prvá čs. partizánska brigáda J. V. Stalina

© PhDr. Helena Pažurová, CSc. 2017

Recenzenti:

Doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc.

PaedDr. Ján Stanislav, CSc.

Jazyková úprava:

Mgr. Zuzana Ondrejková

Grafická úprava:

Mgr. Ivan Kocák

Fotografie:

Archív Múzea SNP

Vydavateľ:

Múzeum Slovenského národného povstania

Kapitulská 23

975 59 Banská Bystrica

www.muzeumsnp.sk

Tlač: DOLIS s.r.o., Bratislava

© Múzeum Slovenského národného povstania 2017

ISBN 978-80-89514-47-2

OBSAH

Úvod	5
I. KAPITOLA	
Formovanie a bojová príprava organizátorských partizánskych skupín pred vysadením na Slovensko	9
II. KAPITOLA	
Vznik a činnosť partizánskej brigády kpt. ČA A. S. Jegorova do konca augusta 1944	17
III. KAPITOLA	
Činnosť brigády po vypuknutí SNP, účasť v bojoch o Telgárt a obranu Turca	41
IV. KAPITOLA	
Boje brigády pri obrane prístupov do Veľkej Fatry a Nízkych Tatier	62
V. KAPITOLA	
Boje brigády počas generálneho útoku nemeckých vojsk	81
VI. KAPITOLA	
Činnosť brigády po potlačení Povstania (november 1944 – február 1945)	88
Biografia A. S. Jegorova	131
Záver	133
Resumé	135
Zoznam použitých skratiek	139
Pramene a literatúra	141
Menný register	153

ÚVOD

Bibliografia o odbojovom hnutí a dianí na Slovensku počas 2. svetovej vojny v časovom období od začiatku 21. storočia bola obohatená o takmer dve desiatky zborníkov, monografií a značný počet časopiseckých článkov. Mozaika širokospektrálneho obrazu tohto obdobia sa postupne dopĺňa a spresňuje.¹ Partizánskej problematike boli venované v poslednom decénií tri monografie, ktoré mapujú, analyzujú a hodnotia organizačnú a bojovú činnosť troch väčších partizánskych brigád. Ide o tieto práce: Uhrin, Marian: II. slovenská partizánska brigáda M. R. Štefánika², Pažurová, Helena: Slovenský partizánsky zväzok Čapajev³ a Vimmer, Pavel: Partizáni Sečanského⁴. Napriek tomu, že o partizánskom hnutí na Slovensku je publikovaná značná memoárová a vedecká spisba, viaceré väčšie partizánske jednotky, ktoré sa zúčastnili aj bojov na povstaleckom fronte, doteraz neboli prebádané. Dve knižné syntézy o partizánskom hnutí v Československu, vydané v minulom storočí,⁵ vzhľadom na stav dobového výskumu vyšli priskoro, a tak nemohli priniesť komplexný obraz.

Ja som sa problematikou partizánskeho hnutia na Slovensku začala zaoberať v druhej polovici 80. rokov počas štúdia ašpirantúry. Témou mojej dizertačnej práce bol *Vznik a činnosť 1. čs. partizánskej brigády J. V. Stalina. Veliteľ kpt. Červenej armády (ČA) A. S. Jedorov*. Išlo o jednu z väčších partizánskych brigád, ktorá operovala takmer sedem mesiacov v centrálnej časti povstaleckého územia. Brigádu sformovala desantná organizátorská skupina pod velením kpt. ČA A. S. Jedorova. Bola vysadená v noci zo 7. na 8. augusta 1944 na Latiborskú hoľu v Nízkych Tatrách. Do druhej polovice novembra 1944 niesla názov Partizánska brigáda kpt. ČA A. S. Jedorova. Koncom novembra 1944 bola premenovaná na 1. čs. partizánsku brigádu J. V. Stalina. Zúčastnila sa bojov na viacerých úsekoch povstaleckého frontu. Vyše jedného mesiaca mala

1 Väčšina týchto prác je uvedená v zozname literatúry na konci publikácie. Ich hlbšia analýza by si vyžiadala väčší priestor alebo aj samostatnú štúdiu.

2 UHRIN, Marian: II. slovenská partizánska brigáda M. R. Štefánika. Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2009. 282 s.

3 PAŽUROVÁ, Helena: Slovenský partizánsky zväzok Čapajev. Banská Bystrica: Múzeum SNP, 2014. 190 s.

4 VIMMER, Pavel: Partizáni Sečanského. Banská Bystrica: Múzeum SNP, 2016. 276 s.

5 Partizánské hnutie v Československu za druhé svetové války. Autori: BENČÍK, Antonín – KURAL, Václav – PAULÍK, Jan – ŠOLC, Jaroslav – ŠTĚPÁNEK, Zdeněk – TESAR, Jan. Praha: Naše vojsko 1961. 495 s.; GEBHART, Jan – ŠIMOVČEK, Ján: Partizáni v Československu 1941–1945. Praha: Naše vojsko, 1984. 552 s.

pridelený aj samostatný povstalecký obranný úsek v priestore západných svahov Veľkej Fatry.

V čase, keď som začínala pracovať na téme, stihla som ešte absolvovať pracovné stretnutia s viacerými príslušníkmi tejto partizánskej jednotky. Dizertačnú prácu som obhájila v roku 1989. Časť z nej bola publikovaná v *Zborníku Múzea SNP 15*.⁶ V ďalšom období som sa pre vysoké pracovné zaťaženie pri budovaní knižnično-informačného systému Pedagogickej fakulty a neskôr Univerzity Mateja Mateja Bela v Banskej Bystrici nemohla venovať hlbinej bádateľskej činnosti. Vrátila som sa k nej až ako dôchodkyňa, no s plným pracovným nasadením a zaniietením.

Publikačnú činnosť o brigáde Jegorova pred mojím výskumom i po ňom tvorili hlavne časopisecké články a memoáre. Od skončenia 2. svetovej vojny uplynulo vyše 70 rokov. A dosť značný časový úsek ubehol aj od môjho prvého výskumu. Preto návrat k téme brigády Jegorova bol dosť náročný. Viaceré archívne pramene som preštudovala nanovo, a to aj z pohľadu záverov novších výskumov odbojového hnutia. No na minimum sa znížila možnosť konfrontovať sporné otázky s pamätníkmi historických dejov. Postupne ich ubúda. A niektorým, ktorí sú ešte medzi nami, zdravotný stav už nedovoľuje písať spomienky alebo vyrozprávať obsiahlejší príbeh. Pochopiteľne, archívnych dokumentov nie je toľko, aby naplnili našu potrebu. V porovnaní s armádnymi štábmi bola písomná agenda partizánskych veliteľstiev omnoho skromnejšia. Vyplývalo to čiastočne aj zo samotného charakteru partizánskeho boja. Partizáni boli väčšinou v pohybe. Rýchlo menili operačné priestory i veliteľské stanovištia. Hlavnými dokumentmi o činnosti partizánov boli najmä rozkazy a hlásenia o ich plnení. Väčšie partizánske jednotky na Slovensku mali k dispozícii vysielачky obsluhované pripravenými radistami. Hlásenia prostredníctvom vysielачiek posielali najmä Ukrajinskému štábu partizánskeho hnutia v Kyjeve (UŠPH) a štábom partizánskeho hnutia pri 1. Ukrajinskom fronte (1.UF) a 4. Ukrajinskom fronte (4.UF). Počas povstaleckých bojov aj veleniu 1. čs. armády, neskôr Hlavnému štábu partizánskych oddielov (HŠPO) a počas partizánskej vojny v slovenských horách aj Hlavnému štábu partizánskeho hnutia (HŠPH). Po vojenskom potlačení Povstania pre nedostatok vysielачiek nie všetky partizánske jednotky mohli komunikovať s HŠPH. Aby sa skromné archívne dokumenty zachránili, veliteľské štáby ich pri prechode frontu vzali so sebou. K nim pribudli neskôr aj záverečné správy o činnosti jednotiek – nazývané Otčoty.

Časť kópií archívnych dokumentov sa po vojne postupne dostala do československých archívov. Po rozdelení československého štátu v roku 1992 boli xerografické kópie určitých fondov z ústredných archívov v Prahe delimito-

6 PAŽUROVÁ, Helena: Vznik a činnosť 1. československej brigády J. V. Stalina. Časť I. In: Zborník Múzea SNP 15, Banská Bystrica, 1990, s. 34–57.

vané na Slovensko. Originály dokumentov UŠPH, predstaviteľov UŠPH pri vojenských radách 1., 2. a 4. Ukrajinského frontu, špeciálnych škôl UŠPH, Hlavného štábu partizánskeho hnutia na Slovensku, partizánskych zväzkov, brigád a oddielov pôsobiacich na území Slovenska má v správe a sprístupňuje ich Centrálny deržavnyj archiv hromadskich objednaň Ukrajiny (CDAGO), nachádzajúci sa v Kyjeve. Medzi fondmi uvedeného archívu je aj fond č. 114 (pod názvom Prvá partizánska brigáda J. Stalina). Ide o fond dokumentov brigády Jegorova. Časť xerokópií dokumentov tohto fondu, a tiež iných fondov sa nachádza v Archíve Múzea SNP v Banskej Bystrici. Celkove sa najviac dokumentov o brigáde Jegorova nachádza v Archíve Múzea SNP, ale sú tiež vo Vojenskom historickom archíve v Bratislave a Vojenskom historickom archíve v Prahe. Pochopiteľne, časť dokumentov, najmä spomienky, dobové hlásenia a i. sa nachádza v štátnych archívoch na Slovensku.

Z publikovaných dokumentov je problematika partizánskeho hnutia na Slovensku zastúpená najmä v edícii spracovanej Vilémom Prečanom. Ide o diela Slovenské národné povstanie. Dokumenty.; Nemci a Slovensko.⁷ Skupinu sekundárnych prameňov tvoria predovšetkým spomienky príslušníkov partizánskych jednotiek, záznamy v kronikách a iné dobové i neskoršie dokumenty.⁸

S metodologickými postupmi použitými v mojej bádateľskej činnosti predmetnej témy, s ich výberom i mierou adekvátnosti sa čitateľ oboznámi priamo pri čítaní textu. Výsledky bádania som na základe chronologicko-tematického princípu rozdelila do šiestich kapitol. Odzrkadľujú jednotlivé etapy činnosti brigády pred povstaním, počas neho a po prechode na partizánsky spôsob boja. Snažila som sa primerane zachytiť aj podpornú činnosť obyvateľstva v miestach pôsobenia brigády, ktoré vytváralo vhodné podmienky pre bojovú činnosť brigády.

Záverom úvodu chcem poďakovať všetkým odborným a vedeckým pracovníkom, ktorí majú podiel na tom, že kniha uzrela svetlo. Moje srdečné poďakovanie patrí pracovníckam Archívu Múzea SNP, ktoré mi ochotne pomáhali pri vyhľadávaní textových i obrazových dokumentov. Osobitnou vďakou som zaviazaná historikom Múzea SNP – PhDr. Marekovi Syrnému, PhD. a PhDr. Marianovi Uhrinovi, PhD., s ktorými som konzultovala viaceré sporné otázky partizánskeho hnutia na Slovensku. Ďakujem generálnemu riaditeľovi Múzea SNP PhDr. Stanislavovi Mičevovi, PhD. za zaradenie publikácie do edičného plánu Múzea a jej vydanie. Hlboká vďaka patrí mojim recenzentom Doc. PhDr. Jozefovi Bystrickému, CSc. a PaedDr. Jánovi Stanislavovi, CSc. za ich konštruktívne pripomienky, ktoré prispeli k zvýšeniu kvality výpovednej hodnoty celého diela.

7 PREČAN, Vilém (Ed.): Slovenské národné povstanie. Dokumenty. Bratislava: Vydavateľstvo politickej literatúry, 1965. 1216 s.; *Nemci a Slovensko*. Bratislava: Epoque, 1971. 701 s.

8 Ďalšie diela s publikovanými dokumentmi sú uvedené v zozname literatúry.

I. KAPITOLA

FORMOVANIE A BOJOVÁ PRÍPRAVA ORGANIZÁTORSKÝCH PARTIZÁNSKÝCH SKUPÍN PRED VYSADENÍM NA SLOVENSKO

Strategické víťazstvá Červenej armády pri Stalingrade a Kurskom obľúku spolu s úspechmi západných Spojencov v severnej Afrike v roku 1943 boli silným impulzom pre aktivizáciu odbojového hnutia v okupovaných krajinách Európy. Československá exilová vláda v Londýne sa snažila urýchliť získanie vojenskej podpory pre rozvinutie ozbrojeného odporu na území Československa. Rozprúdila rokovania s politickými a vojenskými predstaviteľmi Spojencov o možnostiach dodania zbraní, munície a poskytnutia logistickej pomoci.

Prvý projekt ozbrojeného povstania na území Československa pod názvom *Prevratová akcia* vypracovala Študijná skupina Ministerstva národnej obrany (MNO) čs. exilovej vlády v Londýne v januári 1942.⁹ Projekt bol priebežne aktualizovaný a stal sa východiskovým dokumentom na rokovaníach s predstaviteľmi Veľkej Británie, Spojených štátov amerických a Sovietskeho zväzu.

Prezident Edvard Beneš svoje politické plány a rozhodnutia týkajúce sa Československa zvažoval a konzultoval s poprednými predstaviteľmi spojencov. V dňoch 12. mája až 9. júna 1943 absolvoval cestu po USA a Kanade. V rozhovore s prezidentom F. D. Rooseveltom získal komplexnejší obraz o aktuálnom stave priebehu 2. svetovej vojny. E. Beneš informoval amerického prezidenta o stave odboja v Československu a potrebe jeho podpory zo strany Spojencov. Zmienil sa aj o povojnovom usporiadaní Československa, kde ťažiskovou otázkou bol odsun Nemcov z čs. územia. Predmetom rozhovoru bol aj program pripravovanej cesty prezidenta E. Beneša do Sovietskeho zväzu.

---

⁹ Pod pojmom povstanie alebo prevrat sa ponímali ozbrojené vystúpenia, ktoré sa mali uskutočniť vo väčších centrách na území českých krajín, Slovenska a Podkarpatskej Rusi v poslednej fáze vojny. Študijná skupina MNO pôsobila do 15. februára 1943, kedy vznikol Štáb pre vybudovanie brannej moci (ŠVBM) na čele s náčelníkom gen. Bedřichom Miroslavom Neumannom.

E. Beneš sa počas svojej návštevy zúčastnil zasadnutia Kongresu USA, kde predniesol prejav. Úspešná bola aj cesta prezidenta E. Beneša v Kanade.¹⁰

Prípravy na rokovanie prezidenta E. Beneša so sovietskymi predstaviteľmi sa rozbehli v letných mesiacoch 1943. Štáb pre vybudovanie brannej moci (ŠVBM) už 7. augusta poslal náčelníkovi Československej vojenskej misie v ZSSR plk. Heliodorovi Píkovi depešu obsahujúcu pokyny na sondovanie možnosti rokovania so sovietskymi predstaviteľmi o pomoci povstaniu na čs. území.¹¹ Po zistení, že sovietski predstavitelia majú záujem rokovať s čs. vládou aj v širšom poňatí pomoci s presahom časového obdobia vojny, ŠVBM začal pripravovať konkretizáciu vojenských požiadaviek týkajúcich sa ozbrojeného povstania. Zároveň čs. predstavitelia v Londýne, pôsobiaci na rôznych postoch vlády, a členovia Štátnej rady začali pracovať na príprave návrhu bilaterálnej zmluvy medzi Československom a Sovietskym zväzom.

Dokument ŠVBM zo 4. novembra 1943 už predstavoval ucelený návrh požiadaviek, ktorý mal slúžiť ako podklad na rokovanie so sovietskymi činiteľmi. Obsahoval v tabuľkovej forme prehľad požadovanej pomoci.¹² Ďalšie otázky vojenskej pomoci ZSSR boli spresnené za pobytu čs. prezidenta v Sovietskom zväze. Bolo spracované memorandum o požiadavkách, ktoré prezident E. Beneš odovzdal hlavnému predstaviteľovi ZSSR J. V. Stalinovi. Rokovania čs. strany so sovietskymi predstaviteľmi vyústili do zrodu spojeneckej zmluvy „*Zmluva o priateľstve, vzájomnej pomoci a povojnovej spolupráci medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republik*.“ Bola podpísaná 12. decembra 1943. Za Československo ju podpísal čs. veľvyslanec v Moskve Zdeněk Fierlinger a za ZSSR minister zahraničných vecí Vjačeslav V. Molotov.¹³

Konkretizácia sovietskej pomoci povstaniu sa uskutočňovala postupne na rokovaníach vojenských zástupcov československej a sovietskej strany. Ešte pred uzavretím zmluvy 8. decembra 1943 náčelník čs. misie plk. H. Píka predložil splnomocnencovi sovietskeho hlavného velenia genpor. G. S. Žukovovi¹⁴ náčrt obrany Slovenska proti nemeckej okupácii. Pozornosť sa začala sústreďovať na Slovensko. Vzhľadom na vývoj situácie na východnom fronte sa predpokladalo, že oslobodzovanie Slovenska sa začne zo smeru od jeho severovýchodných hraníc.¹⁵

10 STANISLAV, Ján: Slovenské národné povstanie 1944 – súčasť európskej antifašistickej rezistencie v rokoch druhej svetovej vojny. In: Slovenské národné povstanie 1944..., PEKNÍK, Miroslav (ed.) Bratislava: Ústav politických vied SAV, 2009, s. 33,34.

11 PREČAN, Vilém (Ed.): Slovenské národné povstanie. Dokumenty. Bratislava: Vydavateľstvo politickej literatúry, 1965, dok. č. 15, s. 83.

12 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. č. 28, s. 117–121.

13 Plný text zmluvy pozri: Československo-sovietské vzťahy v době Velké vlastenecké války 1941–1945. Dokumenty a materiály. Praha 1960, s. 126–128.

14 Genpor. G. S. Žukov bol splnomocnenec Sovietsu ľudových komisárov a hlavného stanu Červenej armády pre zahraničné vojenské formácie na území ZSSR.

15 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. č. 31, s. 124–125.

Dôležitá porada k problematike sovietskej pomoci Československu sa uskutočnila 2. marca 1944 na čs. veľvyslanectve v Moskve. Československý veľvyslanec Zdeněk Fierlinger usporiadal pracovnú večeru, na ktorej sa zúčastnilo päť generálov – traja za sovietsku stranu a dvaja za československú. Za sovietsku stranu boli prítomní genpor. G. S. Žukov, genplk. F. I. Golikov a genmjr. P. M. Fokin. Za čs. stranu divízny gen. Antonín Nižborský-Hasal, brigádny gen. Heliodor Píka a veľvyslanec Zdeněk Fierlinger. Po večeri bola hlavnou témou rozhovorov personálna a materiálna pomoc povstaniu na Slovensku z územia ZSSR, vojenské prípravy povstania na domácej pôde, otázky organizácie čs. vojenských jednotiek v ZSSR, najmä doplnenie ich dôstojníckeho zboru, zriadenie vyššieho veliteľstva a príprava jednotiek na účasť v povstaní.¹⁶

V diskusii o problematike materiálnej a personálnej pomoci gen. Golikov vyslovil názor, že kým sa Červená armáda nepriblíži k slovenskému územiu, nebude možné nasadiť na podporu povstania také sily, ktoré by mohli viesť dlhodobú obranu väčších priestorov, že sa musí brať do úvahy ich zásobovanie a s tým spojené ťažkosti. Podľa neho by bolo potrebné organizovať pohyblivé partizánske oddiely, ktoré by mohli vhodným spôsobom viesť boje na Slovensku. Vyjadril súhlas s tým, aby bolo partizánske hnutie na Slovensku vytvorené v širších rozmeroch. Uviedol aj niektoré oblasti: „*Nízke Tatry – Slovenské Rudohorie – Humenné – Užocký priesmyk – Bardejov, ktoré by boli zosilnené zhodením vzdušne-desantnej brigády a prípadne menšími sovietskymi oddielmi, skúsenými v partizánskych bojoch.*“¹⁷ Gen. Golikov k materiálnej pomoci ešte poznamenal, že na jej úspešné zabezpečenie je potrebné včas uskutočniť také opatrenia, ktoré by poskytovali záruku, že predurčený materiál sa dostane do povolaných rúk. Čs. generáli odpovedali, že prípravy už natoľko pokročili, že sú pripravené osobitné skupiny a ďalšie, ktoré sú oboznámené so situáciou na Slovensku, sa pripravujú a majú sa na príprave povstania podieľať a zabezpečiť miesta pre príjem potrebnej výzbroje. Gen. Píka konštatoval, že 5 spravodajských skupín bude možné zhodiť už v polovici marca 1944 a ďalších 15 organizačných v polovici apríla, keď v predpokladaných priestoroch zide sneh. Debata pokračovala o otázkach organizačnej prípravy osobitných skupín. Gen. Fokin prisľúbil všestrannú pomoc a oznámil, že lietadlá budú načas k dispozícii. Gen. Žukov informoval, že rádiostanice pre osobitné skupiny boli už dodané a požadovaná výzbroj a strelivo budú včas pripravené. Celkovo k prisľubiu výzbroje ešte dodal, že váha bude značná (asi 800 ton), takže bude treba pre dopravu okolo 400 lietadiel. Požadoval stanoviť presne miesta na zhodenie a zabezpečenie spoľahlivých ľudí, ktorí majú výzbroj prevziať. Gen. Golikov

16 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. č. 49, s. 168.

17 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. 49, s. 168–171. Záznam z rokovania zapísal gen. A. Nižborský-Hasal. Divízny generál Antonín Nižborský-Hasal bol v tom čase prednostom vojenskej kancelárie prezidenta E. Beneša. Po Benešomvom odchode z Moskvy sa zúčastnil viacerých rokovaní so sovietskymi vojenskými predstaviteľmi.

upozornil, že činnosť partizánskych oddielov na Slovensku by musela byť v súlade s činnosťou sovietskych partizánskych oddielov na severnej strane Karpát. Čs. zástupcovia potom sovietskych hostí informovali o sile slovenskej armády, jej výzbroji, no aj o tom, že pri doplňovaní a mobilizácii nebude mať dostatok zbraní. Gen. Fokin k problematike odboja poznamenal, že je potrebné, aby sa v Československu už prešlo od viac-menej pasívneho odporu k otvorenému organizovanému boju, ako je to v Juhoslávii alebo v Poľsku. Dodal, že „čas súri a doba dozrieva“. Čs. generáli odpovedali, že prípravy sú rozbehnuté a vláda i prezident republiky už dali potrebné pokyny.

Ďalej sa debatovalo o termíne povstania. Čs. zástupcovia boli toho názoru, že povstanie v Československu závisí od všeobecného spojeneckého ofenzívneho plánu. Predpokladali, že vzhľadom na klimatické podmienky v západných častiach Sovietskeho zväzu bude možné s väčšími strategickými operáciami počítat až v máji, kedy sa pravdepodobne súčasne začne aj s operáciami západných spojencov. Preto by malo byť Slovensko pripravené. Gen. Golikov s týmito predpokladmi plne súhlasil. „*Gen. Pika pak k tomu ještě dodal, že akce může být zahájena ještě dříve, a to případě násilné okupace Slovenska německými vojsky, kdy očekáváme branný odpor Slováků. I v tomto případě je naší povinností tento odpor posílit jak válečným materiálem, tak našimi jednotkami z území ZSSR. Nakonec k těmto problémům jsme ještě poznamenali, že aby pro předvídané akce vzhledem k celkové válečné situaci byla nám přesně stanovená lhůta do které musíme zakončit nejen veškeré přípravy na území SSSR, ale i na území Slovenska. Proto nutno přikročit k intenzivnímu programovému dokončení příprav po všech stránkách, k čemuž je třeba plné pomoci Sovietského svazu... Gen. plk. Golikov, div. gen. Fokin a gen. Žukov slíbili v tomto směru plnou podporu a pomoc.*“¹⁸ Ďalej sa pokračovalo v diskusii o organizácii československých jednotiek na území ZSSR.¹⁹

Rozsah i forma pomoci povstaniu na Slovensku z územia ZSSR ešte do jeho vypuknutia boli rámcovo načrtnuté na pracovnej večeri 2. marca 1944. Z pohľadu čs. MNO v Londýne, čs. vojenskej misie a veľvyslanectva v Moskve sa javilo, že optimálnym riešením by bolo zriadenie partizánskeho štábu pri veliteľstve čs. armádneho zboru. Lenže toto riešenie z viacerých príčin neprichádzalo do úvahy. Veliteľstvo 1. čs. armádneho zboru nemalo odborníkov na výškolenie organizátorských skupín po technickej i taktickej stránke. Chýbali mu materiálne možnosti, aby mohlo zabezpečiť výstroj, výzbroj a leteckú dopravu na miesto určenia, poprípade aj leteckú pomoc po vysadení. Bolo treba hľadať iné riešenie. Keďže rokovania prezidenta E. Beneša s predstaviteľmi KSČ v Moskve pri jeho návšteve koncom roku 1943 naštartovali vzájomné porozumenie a prispeli k prehĺbeniu vzájomnej spolupráce, vedenie KSČ prejavilo zvýšenú iniciatívu

18 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty. c. d., dok. 49, s. 170.

19 V dokumente bol načrtnutý postup pri poskytovaní sovietskej pomoci.

pri sprostredkovaní rôznych foriem vzájomnej pomoci. Týmto aktivitám nahrávali aj skutočnosti, že už v júli 1942 bol na základe uznesenia Štátneho výboru obrany ZSSR zriadený Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia (UŠPH). Od decembra 1943 sídlil v Kyjeve, bol podriadený ústrednému výboru Komunistickej strany Ukrajiny (ÚV KS(b)), operatívne Ústrednému štábu partizánskeho hnutia v Moskve. Jeho úlohou bolo organizovať a riadiť partizánske hnutie v nepriateľskom tyle v prifrontovom pásme ukrajinských frontov. Politickým predstaviteľom štábu bol prvý tajomník Komunistickej strany Ukrajiny a predseda Rady ľudových komisárov Ukrajinskej SSR Nikita Sergejevič Chruščov. Náčelníkom štábu bol genpor. Timofej A. Strokač.²⁰ Klement Gottwald sa obrátil o pomoc na N. S. Chruščova, s ktorým v máji 1944 problematiku podrobne prerokoval. Závery z rokovania boli schválené na zasadnutí politického byra ÚV KS(b) Ukrajiny 17. júna 1944, na ktorom bolo prijaté uznesenie:

„Za účelom pomoci KSČ při organizovaní partizánskeho hnutí a partizánskeho boje na území Československa učiniti následující opatření:

1. Ukrajinský partizánský štáb pošle na území Československa (obvod Mukačevo, Užhorod, Velký Bočkov, Humenné, Prešov) 10 partizánských oddílů o 15–20 mužích jako skupiny organizátorské, vybavené vši technikou. Úkol těchto skupín: organizovati spojení, organizovati bojové partizánske skupiny z místních vlastenců.

2. ÚV KSČ jest dáno právo míti při Ukrajinskem partizánskym štábu svého stalého zástupce, který se zúčastňuje všech prací při organizování partizánskeho hnutí na území Československa.

3. ÚV KSČ je dáno 100 stálych míst ve škole Ukrajinského partizánskeho štábu (Rovno).

4. ÚV KSČ je dáno právo míti politinstructora v partizánske škole (1 nebo 2).

5. Ukrajinský partizánsky štáb dopraví pro partizánske skupiny, pracující již nyní na území Československa, 3 soudruhy, navržené KSČ.²¹

Čs. veľvyslanec Z. Fierlinger informoval o prisľúbenej pomoci ministra zahraničných vecí exilovej vlády v Londýne Jana Masaryka depešou zo dňa 26. júna 1944, v ktorej konštatoval: „Z iniciatívy zdejších poslanců hlavní šáb ukrajinských partizánů dal se nám k dispozici pro spojení s domovem, které nemůže mít samozřejmě žádný politický charakter, nýbrž bude výlučně bojové povahy.“ Ďalej sa zmienil o tom, že bohaté skúsenosti sovietskych partizánov umožnia akcie rýchlo rozvinúť. Podotkol, že generál Kratochvíl i Píka boli Gottwaldom informovaní. Dali svoj súhlas a budú môcť, samozrejme, spolupracovať. Vyslovil domnienku, že budú sami o veci Londýn podrobnejšie infor-

20 VANĚK, Oldřich: Orgány řízení spravodajských, partizánských a speciálních výsadkových skupin na území bývalého Československa. In: Vojenská historie, roč. 9, 2005, č. 3, s. 119–120.

21 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. č. 79, s. 211.

movat'.²² Z. Fierlinger sa k otázke vrátil ešte v depeši zo 16. júla 1944, v ktorej informoval o výsledku svojich rozhovorov v Sadagure pri Černoviciach, kde sa zúčastnil na návšteve jednotiek 1. čs. armádneho zboru. Oznamil, že spoločne s gen. Kratochvílom a gen. Píkom prekonzultovali otázku partizánskeho hnutia doma, že sa budú usilovať o to, aby pri zbere bol postupne vytvorený „náš“ [vlastný] samostatný partizánsky štáb.²³ Konštatoval, že momentálne okamžité akcie, ktoré nevyhnutne potrebujeme, vyžadujú značné skúsenosti, prostriedky a hotové základne na našom území. To všetko už má štáb ukrajinských partizánov. Bolo preto dohodnuté začať okamžité akcie s ich pomocou, aby sme potom mohli vytvoriť i sami vlastnú plneorganizovanú akciu. Treba jednať rýchlo, pretože vytvorenie aktívneho bojového frontu u nás doma je dnes jednou z najdôležitejších politických a bojových úloh.²⁴ Generál H. Píka dostal z Londýna úlohu, aby všetky organizátorské a spravodajské skupiny vysielané na čs. územie boli zaregistrované čs. vojenskými orgánmi a boli pod ich kontrolou.²⁵ Generál Píka v depeši zo 14. júla 1944 uviedol, že spolu s gen. Kratochvílom žiadali od UŠPH, aby vedenie a spojenie s organizátorskými skupinami na území ČSR bolo v rukách veliteľstva čs. armádneho zboru (vydávanie rozkazov skupinám a spojenie rádiom). Podľa nich gen. Strokač neprejavil ústretovú ohotu. „*Neodmietol, ale upozornil, že si musia lietadlá zaobstarat' sami.*“²⁶

Určený počet adeptov do partizánskej školy vybrali zástupcovia moskovského vedenia KSČ so súhlasom veľvyslanca Z. Fierlingera, gen Píku a generála Kratochvíla.²⁷ V uznesení ÚV KS(b) Ukrajiny zo 17. júna je zakotvené, že čs. strana dostala dve miesta pre politických inštruktorov. Za jedného exilové vedenie KSČ určilo Augustína Schramma. Z dokumentov sa nedá zistiť, prečo nebol obsadený aj druhý post. Československým zástupcom pri UŠPH sa stal Rudolf Slánský.

Podľa hlásenia UŠPH v Kyjeve v júli 1944 partizánsky kurz vo Sviatošine absolvovalo 98 československých príslušníkov, prevažne slovenských vojakov a dôstojníkov. Časť z nich už mala skúsenosti z partizánskych bojov na Ukrajine a Bielorusku.²⁸ Kurz trval jeden mesiac. Určený program mal 420 hodín. Výučba prebiehala denne 10 hodín. Učebnými predmetmi boli:

1. Všeobecná úvodná časť – 30 hodín.
2. Špeciálna (partizánska taktika) – 30 hod.
3. Míny a práca s výbušninami – 120 hod.
4. Bojová príprava – 20 hod.

22 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. č. 86, s. 221–222.

23 Vlastný štáb sa ani neskôr nepodarilo zorganizovať.

24 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. č. 86, pozn. 2, s. 222.

25 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. č. 85, s. 221; dok. 126, s. 287.

26 PREČAN, Vilém (Ed.): SNP. Dokumenty, dok. č. 96, s. 235.

27 Medzi stovkou osôb boli traja dôstojníci.

28 Organy gosudarstvennoj bezopasnosti SSSR v Velikoj otečestvennoj vojne. Granicy SSSR ustanovleny. Tom V. Kniga 2. Moskva: Izdatel'stvo Kučkovo pole, 2007., dok. č. 2116, s. 595.

5. Topografia – 12 hod.
6. Parašutistický výcvik – 10 hod.
7. Sanitárna príprava – 4 hod.
8. Učebná rezerva – 21 hod.²⁹

Ešte pred presunom partizánskej školy z Obarova pri Rovne do Sviatošina tam v máji 1944 absolvovalo partizánsky kurz 60 čs. občanov. Väčšinu tvorili bývalí slovenskí vojaci.³⁰ Nepodarilo sa nám zistiť, prečo frekventanti kurzov pre Slovensko neboli informovaní o stave odbojového hnutia na Slovensku. Velitelia organizátorských skupín pred vysadením na Slovensko nevedeli, že na Slovensku existuje ilegálny politický orgán *Slovenská národná rada*, že má svoj program a pôsobí tiež Vojenské ústredie. Že prípravy na ozbrojené povstanie na Slovensku už hodne pokročili. Neboli usmernení, že požiadavky uvedených orgánov by mali rešpektovať alebo aspoň konzultovať so svojimi vyššími veliteľstvami.

Slovensko prešlo v prvom polroku 1944 veľmi intenzívnou politickou a vojenskou prípravou na ozbrojené vystúpenie. Koncom júna už malo vlastný povstalecký plán. Velením povstaleckých ozbrojených síl bol poverený pplk. gšt Ján Golian, v tom čase náčelník štábu Veliteľstva pozemného vojska v Banskej Bystrici. Čiže prvé organizátorské partizánske skupiny zo Sovietskeho zväzu vysadené na Slovensko už prišli na pripravenú pôdu.³¹

Lídri odbojového hnutia na Slovensku po ustanovení vrcholového orgánu Ilegálnej Slovenskej národnej rady a prijatí politického programu koncom roku 1943 sa už v prvých mesiacoch nasledujúceho roka pustili do intenzívnych príprav celonárodného ozbrojeného vystúpenia na Slovensku. Pochopiteľne, vychádzali aj zo záverov porady generálov v Moskve zo začiatku marca 1944. Horúcou témou v rámci príprav sa stala otázka ozbrojených síl. Hlavnou ozbrojenou silou v povstaní mala byť slovenská armáda. Bolo ju treba čo najskôr zapojiť do príprav povstania. O to sa usilovala aj čs. vláda v Londýne, keď 23. marca 1944 určila pplk. gšt. Jána Goliana za dočasného veliteľa vojenských operácií na Slovensku.³² V tom čase aj ilegálna SNR hľadala vhodnú vojenskú osobnosť, ktorú by postavila do čela vojenských povstaleckých síl. Aby nedošlo k rozdeleniu armády, 27. apríla 1944 poverila touto úlohou tiež pplk. J. Goliana.

---

29 Organy gosudarstvennoj bezopasnosti SSSR v Velikoj otečestvennoj vojne., dok. č. 2116, s. 596.

30 GEBHART, Jan – ŠIMOVČEK, Ján: Partizáni v Československu 1941–1945. Praha : Naše vojsko, 1984, s. 138.

31 K prípravám SNP na Slovensku pozri: STANISLAV, Ján: Slovenské národné povstanie 1944 – súčasť európskej antifašistickej rezistencie v rokoch druhej svetovej vojny. In: PEKNÍK, Miroslav, Ed.: Slovenské národné povstanie 1944. Bratislava: Ústav politických vied SAV, 2009, s. 13–58; STANISLAV, Ján: Vojenské projekty povstania a sovietske postoje k nim. In: Historie a vojenství, 1994, č. 4, s. 50–94.

32 Podrobnejšie o poverení Goliana veliteľskou funkciou pozri: Slovenské národné povstanie 1944 – súčasť európskej antifašistickej rezistencie..., s. 38.

Stal sa veliteľom Vojenského ústredia SNR. Štáb si utvoril z antifašistických dôstojníkov Veliteľstva Pozemného vojska v Banskej Bystrici. Bola to výhoda, lebo ich mal poruke. Medzi najbližšie úlohy Vojenského ústredia (VÚ) patrilo: vypracovať vojenský plán povstania, vybudovať odbojovú sieť v jednotlivých útvaroch a posádkach, určiť v nich zodpovedných veliteľov a podriaďiť ich jednotnému veleniu. Vojenský plán povstania mal spracovať v súlade so situáciou na sovietsko-nemeckom fronte, aby povstanie bolo koordinované s vojenskými operáciami Červenej armády.

Všetky tieto činnosti sa realizovali takmer synchronne od konca apríla 1944. VÚ 29. júna 1944 predložilo vojenský plán povstania na schválenie ilegálnej SNR. Bol ihneď doručený aj čs. exilovej vláde v Londýne. Dostali ho aj sovietske politické a vojenské miesta prostredníctvom svojho vojenského ataše v Londýne plk. A. F. Sizova.³³ Dňa 2. a 4. augusta 1944 bol vojenský plán povstania letecky doručený určenými delegáciami priamo politickým a vojenským predstaviteľom do Moskvy.

Doma na strednom a čiastočne aj na východnom Slovensku na miestnej, okresnej a župnej úrovni vznikali ilegálne národné výbory. Okrem vojensko-politickej prípravy v júni až auguste 1944 značne pokročili aj hospodárske prípravy povstania. Do príprav sa zapojili aj aktivisti z občiansko-demokratického odboja, pôsobiaci na rôznych ekonomicko-hospodárskych postoch. Bol zabezpečený prisun finančných prostriedkov, vojenského výstroja, pohonných hmôt a iných komodít. Zásoby boli umiestnené v Banskej Bystrici a okolí.³⁴

---

33 Tamtiež.

34 Tento stručný exkurz do príprav povstania sme uviedli len preto, aby sme čitateľom priblížili, aká bola situácia na Slovensku v čase, keď boli vysadené prvé organizátorské skupiny zo Sovietskeho zväzu.

II. KAPITOLA

VZNIK A ČINNOSŤ PARTIZÁNSKEJ BRIGÁDY kpt. ČA A. S. JEGOROVA DO KONCA AUGUSTA 1944

Formovanie brigády

Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia (UŠPH) v Kyjeve svojím rozkazom z 20. júla 1944³⁵ na čelo 22-člennej organizátorskej skupiny, zostavenej z absolventov partizánskej školy vo Sviatošine, postavil skúseného vojaka a partizána, kapitána Červenej armády Alexeja Semionoviča Jegorova. A. S. Jegorov posledné dva roky pred vysadením na Slovensko bojoval v partizánskom zväzku generála A. F. Fiodorova vo funkcii zástupcu veliteľa pre diverznú činnosť. Z príslušníkov organizátorskej skupiny viac ako polovica už predtým bojovala v partizánskych jednotkách na území Sovietskeho zväzu a štrnásti boli nositeľmi vojenských vyznamenaní.³⁶

Organizátorská skupina pod velením A. S. Jegorova bola v noci zo 7. na 8. augusta 1944 prepravená na dvoch lietadlách typu Douglas nad územie stredného Slovenska a vysadená na Latiborskú hoľu, na základňu pripravenú partizánskou skupinou npor. P. A. Velička. Zoskok partizánov sa uskutočnil 8. augusta v čase od 00.30 do 01.00 h. Pristátie dopadlo pomerne dobre, hoci niektorí príslušníci skupiny skákali z lietadla po prvýkrát. Zranenie nohy utrpel iba por. V. F. Meľničenko – bol dopravený na voze do Liptovskej Lúžnej, kde sa v priebehu jedného mesiaca vyliečil.³⁷ Rozptyl pri zoskoku z prvého lietadla bol 300 až 500 metrov. Pri vysadení z druhého lietadla, ktoré nalietavalo dvakrát, bol rozptyl o niečo väčší.

Zloženie organizátorskej skupiny:

1. veliteľ – kapitán ČA Jegorov Alexej Semionovič, Rus
2. komisár – nadporučík ČA Mylnikov Grigorij Sergejevič, Rus

35 Archív Múzea SNP, Banská Bystrica (ďalej AM SNP), pr. č. 190/65. Otčet o bojovej činnosti 1. čs. partizánskej brigády J. V. Stalina (ďalej Otčet), s. 88.

36 Otčet..., s. 1, 2.

37 J. Chlepko ho na voze dopravil do Liptovskej Lúžnej a ukryl v kope sena. JEGOROV, A. S.: Nezabudnuteľné roky. In: Ako sa rodilo priateľstvo na večné časy. Bratislava, 1959, s. 180.

3. náčelník štábu – nadporučík ČA Ržeckij Anatolij Pavlovič, Ukrajinec
  4. veliteľ rozvedky – nadporučík ČA Zajcev Vasilij Dmitrijevič, Rus
  5. náčelník spojov – podporučík ČA Moisejev Ivan Grigorievič, Rus
  6. radista – Lavruchin Viktor Porfirievič, Rus
  7. lekár – kapitán ČA Klimakov Piotr Konstantinovič, Rus
  8. zdravotná sestra – Sochaňova Natalia Fiodorovna, Ukrajinka
- Diverzanti:
9. Baginskij Mečislav Mečislavovič, Poliak
  10. staršina Belov Nikolaj Alexandrovič, Rus
  11. Vaštík Vladimír, Slovák
  12. Vološin Ivan Petrovič, Ukrajinec
  13. seržant Kuznecov Vasilij Ivanovič, Rus
  14. Linkevičova Antonina Fadejevna, Bieloruska
  15. poručík ČA Meľničenko Vasilij Fiodorovič, Rus
  16. starší seržant Nikolajev Piotr Timofejevič, Rus
  17. Podhora Jozef, Slovák
  18. Popov Ivan I., Rus
  19. Rylin Nikolaj Vasilievič, Rus
  20. Seňko Viliam, Slovák
  21. Slavkin Leonid Nikolajevič, Rus
  22. staršina Stroganov Pavel Nikolajevič, Rus³⁸

Skupina bola obyvateľmi okolitých obcí a lesných osád prijatá priateľsky. Zo strany odbojových aktivistov sa jej ihneď dostalo pomoci pri získavaní informácii, nadväzovaní kontaktov a pri zásobovaní potravinami. Organizátori boli situáciou na Slovensku milo prekvapení. V partizánskej škole vo Sviatošine pri Kyjeve totiž nedostali aktuálne informácie o situácii na Slovensku. Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia v Kyjeve skupinu vyslal s jednoznačným rozkazom: „*Narušať premávku na cestných a železničných komunikáciách na úseku Banská Bystrica – Brezno, Ružomberok – Poprad a v mieste pôsobenia rozvinúť partizánske hnutie.*“³⁹ Organizátorské skupiny zo Sovietskeho zväzu boli prijaté a vítané ako forma pomoci slovenským ozbrojeným silám pripravujúcim sa na povstanie.

Veliteľ organizátorskej skupiny kpt. A. S. Jegorov ešte v deň zoskoku 8. augusta 1944 vyslal prieskumné hliadky na liptovskú i pohronskú stranu Nízkyh Tatier. Do dedín Liptovská Lúžna, Liptovská Osada a Magurka boli vyslaní výsadbári Stroganov, Slavkin a Vaštík. Do Jasenskej (Kyslej) doliny náčelník rozvedky Zajcev a míner Vološin. Vološin stretol medzi lesnými robotníkmi v Kyslej doline rodáka, ktorého spolu s ďalším robotníkom hneď

38 Otčot..., s. 1–2.

39 Otčot..., s. 48.

získal pre spravodajskú činnosť.⁴⁰ Toho istého dňa o 14.00 h nadviazal Jegorov spojenie s Ukrajinským štábom partizánskeho hnutia v Kyjeve a odoslal prvé rádiogramy.⁴¹

Večer 8. augusta sa v tábore na Latiborskej holi konala porada členov organizátorských skupín.⁴² Viedol ju npor. P. A. Veličko, ktorý oboznámil prítomných so situáciou na Slovensku, najmä v dolinách južnej a severnej strany Nízkych Tatier. Bol dohodnutý operačný priestor pre jednotlivé skupiny. Veličkova skupina mala odísť do Turca, organizátorská skupina Ladislava Kalinu do okolia Liptovského Sv. Mikuláša (ďalej Liptovského Mikuláša), skupina Ernesta Bielika do okolia Brezna nad Hronom (ďalej Brezna). Organizátorská skupina A. S. Jegorova, ktorá bola početne najväčšia, mala sa orientovať na Banskú Bystricu a jej okolie.⁴³

Príchod organizátorských skupín vyvolal nielen vlnu záujmu a miestami až nadšenia medzi obyvateľstvom, no rozvíril hladinu aj vo vládnucich kruhoch. V tom čase (8. augusta 1944) došlo k prvej prepadovej akcii partizánov na strednom Slovensku. Partizánska skupina npor. F. J. Kaličenka za asistencie Igora Kemku sa zmocnila v Demänovskej doline ubikácií vojenskej pracovnej jednotky a do svojej výzbroje si odniesla 50 pušiek.⁴⁴

Aktivizáciou partizánskeho hnutia na strednom Slovensku vznikol pre ľudácku vládu celoslovenský problém. Vláda sa ho pokúsila zdolať prostredníctvom armády. Na 10. augusta 1944 bola vyhlásená vojenská expedícia proti partizánom v lesoch Nízkych Tatier a Veľkej Fatry. Plán akcie sa pripravoval za účasti ministra národnej obrany gen. I. tr. Ferdinanda Čatloša na štábe Veličestva Divíznej oblasti 2 (VDO-2) v Liptovskom Mikuláši.⁴⁵ Plán bol pripravovaný tak, aby sa o jeho obsahu dozvedeli antifašistickí dôstojníci slovenskej armády a informácie postúpili partizánom. Generál Čatloš nemal záujem, aby došlo hoci len k náhodným zrážkam medzi vojakmi a partizánmi, preto aj prostredníctvom svojich ľudí (Ing. Ivana Hollého a ďalších) dal varovanie partizánom, aby sa stiahli do oblastí, kam vojaci nepôjdu.⁴⁶

40 Otčot..., s. 83. Vološin pochádzal zo Zakarpatskej Ukrajiny.

41 Otčot..., s. 89.

42 V túto noc boli vysadené na Latiborskú hoľu aj dve ďalšie organizátorské skupiny pod velením Ernesta Bielika a Michala Sečanského. Skupina Ladislava Kalinu bola vysadená už skôr, no zdržiavala sa na Prašivej.

43 BIELIK, Ernest: Partizánsky veliteľ spomína. Bratislava, 1983, s. 38.

44 Partizánska skupina npor. F. N. Kaličenka už niekoľko mesiacov táborila na severnej strane Nízkych Tatier v chotári obce Maťašovce. Igor Kemka bol vojenským zbehom z vojenskej akadémie, ktorý dôverne poznal prostredie v Demänovskej doline. Pozri: AM SNP, f. 114, a. j. 47. Správa o činnosti oddielu F. J. Kaličenka, s. 4; JABLONICKÝ, Jozef: Samizdat o odboji II. Štúdie a články. Bratislava: Kalligram 2006, s. 364.

45 GEBHART, Jan – ŠIMOVČEK, Ján: Partizáni v Československu 1941–1945. Bratislava, 1984, s. 138.

46 BIELIK, Ernest: Partizánsky veliteľ spomína..., s. 38; Otčot..., s. 29. Minister národnej obrany gen. Čatloš mal už v tom čase svoj plán na prechod armády na stranu Spojencov v Moskve a nemal záujem o to, aby došlo k bojovému stretu vojakov s partizánmi.